

KANSENONGELIJKHEID

Coronapandemie vergroot de opleidingskloof in sportdeelname

Tekst: **Malou Grubben & Remco Hoekman (Mulier Instituut)**

Volgens de Inspectie van het Onderwijs (2021) is de kansenongelijkheid in het onderwijs de afgelopen jaren toegenomen. Deze kansenongelijkheid werkt vervolgens door in het latere leven. Ook voor de sportdeelname heeft dit consequenties, getuige de grote verschillen in sportdeelname naar opleidingsniveau. De verwachting is dat de coronapandemie de kansenongelijkheid op verschillende gebieden, waaronder de sport, verder vergroot. In dit artikel brengen we de verschillen in sportdeelname naar opleidingsniveau in beeld en laten we zien in welke mate de sportdeelname voor de opleidingsgroepen is veranderd tussen oktober 2019 en oktober 2020.

Opleidingsniveau en sportdeelname

Sociale ongelijkheid in sportdeelname wordt al langer onderkend, maar blijft ondanks beleidsinspanningen onveranderd aanwezig (Breedveld, 2014). In dit artikel richten we ons vooral op de ongelijkheid

in sportdeelname naar opleiding. Om wat meer achtergrond te geven bij die verschillen, gaan we eerst in op de kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijssysteem. Want hoewel iedereen in dat systeem gelijke kansen zou moeten krijgen, concludeert de Inspectie van het Onderwijs (2021) dat de kansenongelijkheid in het onderwijs de afgelopen jaren is toegenomen.

De Inspectie van het Onderwijs meldt dat de adviezen voor het voortgezet onderwijs tussen kinderen met laag- en hoogopgeleide ouders verschillen. Ongeacht prestaties krijgen kinderen met hoogopgeleide ouders een hoger schooladvies dan kinderen met laagopgeleide ouders. Ten opzichte van 2009, zo geeft de Onderwijsinspectie aan, zijn deze verschillen tweemaal zo groot geworden. Deze kansenongelijkheid in het onderwijs werkt door in het latere leven. Kinderen met laagopgeleide ouders hebben hiermee namelijk een relatief grote kans zelf ook lager onderwijs te volgen, en daardoor bijvoorbeeld ook een grotere kans op een relatief laag inkomen en op schulden (Beun-

derman & Molijn, 2021). Tevens hebben ze minder kansen om te gaan sporten en om te blijven sporten op latere leeftijd. Zoals in de figuren te zien is, geldt: hoe lager het opleidingsniveau, des te meer mensen aangeven nooit te sporten (nul uur per week).

Toename verschillen tijdens coronapandemie

Uit data van Longitudinal Internet Studies for Social Sciences (LISS) blijkt dat de al bestaande opleidingskloof in sportdeelname gedurende de coronapandemie groter is geworden. Het aandeel middelbaar en hoogopgeleiden dat aangeeft niet te sporten, is in 2020 redelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2019. Voor laagopgeleiden geldt echter dat het aandeel mensen dat niet sport in 2020 met ruim 3 procentpunt is toegenomen. Bovendien is het aantal uur per week dat mensen sporten veranderd tussen 2019 en 2020. Er zijn zowel mensen die in 2020 meer uur per week zijn gaan sporten als mensen die minder uur per week zijn gaan sporten. Vergeleken met hoogop-

geleiden is een relatief groot deel van de laagopgeleide sporters (minimaal één uur per week) in 2020 minder gaan sporten dan in 2019. Voor middelbaar en hoogopgeleiden geldt juist dat relatief veel mensen in 2020 meer zijn gaan sporten dan in 2019.

Aandacht voor sport op school

Vanuit de sportsector is natuurlijk weinig te doen aan de kansongelijkheid in het onderwijs. Wel zijn er mogelijkheden om de aandacht voor sportstimulering bij laagopgeleiden te vergroten, om zo de teruggang in sportdeelname onder laagopgeleiden een halt toe te roepen. Bijvoorbeeld door de aandacht voor sport op en rondom school te vergroten. Dat begint bij de aangeboden uren bewegingsonderwijs en de inzet van vakleerkrachten in het basisonderwijs. Daarnaast liggen er mogelijkheden in het intensiveren van de aandacht voor sport en bewegen in het vervolgonderwijs, en dan met name in het vmbo en mbo.

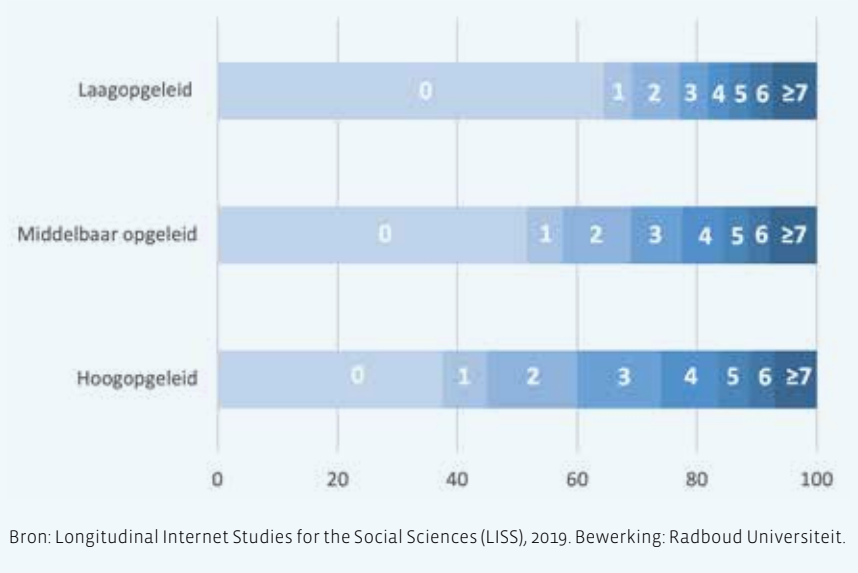
Vervolgonderzoek

In vervolgonderzoek gaan we verder in op factoren die een rol spelen bij de toegenomen opleidingskloof in sportdeelname gedurende de coronapandemie. We gaan hiervoor onder andere in gesprek met professionals in het veld, zoals buurtsportcoaches, en met de doelgroep zelf, om meer grip te krijgen op interesses en eventuele ervaren belemmeringen voor sportdeelname.

Conclusie

Op basis van het huidige onderzoek kunnen we vaststellen dat de sportdeelname van laagopgeleiden is afgenomen. De coronapandemie lijkt vooral invloed te hebben op de sportdeelname van laagopgeleiden en, mede door armoede-, gezondheids- of andere vraagstukken, vooral de kansen voor laagopgeleiden om te sporten te beperken. Het verdient aanbeveling om vanuit sportstimuleringsbeleid aandacht te hebben voor deze mogelijke kansongelijkheid en stimuleringsactiviteiten daarop af te stemmen. ◀

Figuur 1 Sportduur per week, Nederlandse bevolking 25 jaar en ouder, naar opleidingsniveau, in 2019 (in procenten en uren per week, n=3.625)

Figuur 2 Sportduur per week, Nederlandse bevolking 25 jaar en ouder, naar opleidingsniveau, in 2020 (in procenten en uren per week, n=3.621)

